gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Raadsvergadering van 17 december 2024

Onderwerp: Kaders voor de participatiemethode *de nieuwe route* in het project Buitenkans | gebiedsinvesteringen Schiermonnikoog

Schiermonnikoog, 19 november 2024

Aan de Gemeenteraad,

Voorgesteld besluit
De raad besluit:
1. zich te committeren aan de werkwijze en het inzetten van de participatiemethode *de nieuwe route* bij het project Buitenkans (gebiedsinvesteringen Schiermonnikoog);
2. de inhoudelijke en financiële kaders voor het participatieproces *de nieuwe route* bij het project Buitenkans vast te stellen zoals opgenomen in dit voorstel;
3. een krediet van € 1 miljoen inclusief BTW beschikbaar te stellen aan de eilanders voor concrete ideeën die ze zelf gaan uitvoeren binnen de door de raad vastgestelde kaders, en dit te dekken uit de bijdrage uit de Europese Herstel en Veerkrachtfaciliteit van € 10 miljoen inclusief BTW.

Samenvatting
Schiermonnikoog krijgt vanuit de Europese Herstel en Veerkrachtfaciliteit € 10 miljoen inclusief BTW voor een impuls van de leefkwaliteit. In het project Buitenkans wordt invulling gegeven aan het beschikbare budget. Er is een grote wens om de eilanders een rol te geven bij het verdelen hiervan over projecten. Naast de reguliere inspraak zetten we daarom – voor een deel van het budget – de participatiemethode *de nieuwe route* in, waarbij de eilanders binnen de door de gemeente gestelde kaders ideeën kunnen inbrengen en samen een keuze maken voor de door hen zelf uit te voeren projecten.

Op dinsdag 26 november 2024 is de gemeenteraad in en beeldvormende vergadering geïnformeerd over de participatiemethode *de nieuwe route*. Op 17 december 2024 wordt de gemeenteraad gevraagd zich te committeren aan de werkwijze van de nieuwe route, en om de inhoudelijke en financiële kaders voor het participatieproces de nieuwe route bij het project Buitenkans vast te stellen.

Context
Medio oktober 2024 bent u in een beeldvormende gemeenteraad geïnformeerd over het project Buitenkans en de € 10 miljoen inclusief BTW aan Europese subsidie die beschikbaar komt voor Schiermonnikoog. Deels hanteren we hiervoor een reguliere werkwijze waarbij wij komen met een voorstel voor een projectenlijst: een Buitenkanslijst op basis van door de raad al vastgestelde beleidskaders of geuite wensen. Deze leggen we in december ter inspraak voor aan de eilanders met de vraag welke zij het belangrijkste vinden. We leggen in januari 2025 een raadsvoorstel aan u voor met de Buitenkanslijst, inclusief het advies van de eilanders over de prioritering. Parallel starten we *de nieuwe route* op, waarbij de eilanders hun concrete ideeën kunnen inbrengen en daar samen over

besluiten binnen door de gemeente gestelde kaders. Om hiermee te kunnen starten is het belangrijk dat de kwestie, de centrale vraag en de inhoudelijke en financiële kaders door de raad worden vastgesteld.

De nieuwe route

Startpunt voor de participatiemethode *de nieuwe route* is de kwestie die er speelt. Op basis van de centrale vraag nodigen we eilanders uit om mee te doen. De inhoudelijke en financiële kaders zijn de spelregels waar de concrete ideeën van de eilanders aan moeten voldoen. Daarbinnen besluiten de eilanders samen welke concrete ideeën zij zelf willen uitvoeren. De eilanders worden tijdens het proces ondersteunt door onafhankelijke procesbegeleiding. Het proces start met voorbereidende gesprekken met eilanders die betrokken willen worden. Uiteindelijk komt alles samen op de plandag eind maart 2025. Op die dag beslissen de eilanders samen welke concrete ideeën ze zelf willen uitvoeren binnen de door de gemeente vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders. Gedurende dit proces laat de gemeente los. Het is aan de eilanders.

Voorstel kwestie, centrale vraag en kaders

Kwestie

‘We ontvangen voor Schiermonnikoog vanuit Europa geld om het leven op ons eiland te verbeteren. Dit is een buitenkans! We nodigen de eilanders uit hun eigen ideeën en plannen uit te voeren. Aanvullend op de projecten die door de gemeente zijn bedacht. Jeugd en jongvolwassen hebben de toekomst, die willen we daarom nadrukkelijk uitnodigen om mee te doen.’

Centrale vraag

‘Welke concrete ideeën zijn er bij de eilanders om zelf het leven op Schiermonnikoog te verbeteren?’

Kaders

De concrete ideeën van de eilanders moeten:

- ✓ bijdragen aan het verbeteren van het leven van de mienskip op Schiermonnikoog;
- ✓ toekomstbestendig zijn en een langdurig effect hebben;
- ✓ niet op Buitenkanslijst van de gemeente staan;
- ✓ op korte termijn uitvoerbaar zijn;
- ✓ een duidelijke eigenaar hebben;
- ✓ met het beschikbaar budget kunnen worden uitgevoerd: in totaal € 1 miljoen inclusief BTW;
- ✓ voldoen aan de geldende wetten en regels;
- ✓ voldoen aan de subsidieregels die voor dit budget gelden. De belangrijkste zijn:
    - de subsidie moet uiterlijk 31 december 2025 zijn aangevraagd;
    - voldoen aan de staatssteuncriteria.

Aanvullende opmerkingen van de gemeente Schiermonnikoog:

- De gemeente nodigt de eilanders uit om op de plandag bij de concrete ideeën aan te geven wat nodig is om deze zelf uit te voeren, welke hulp van een ander eventueel nodig is en van wie.

Argumenten

- Door de inzet van de participatiemethode *de nieuwe route* geven we ruimte aan de eilanders voor de inbreng van hun ideeën voor de gebiedsinvesteringen Schiermonnikoog. Zo wordt eigenaarschap en betrokkenheid gecreëerd bij het project.

- De inhoudelijke kaders zijn ruim gehouden om zo veel mogelijk ruimte te bieden aan de eilanders om concrete ideeën in te brengen.
- Als financieel kader is gekozen voor een substantieel, maar reëel deel van het totale beschikbare budget. Voorgesteld wordt om € 1 miljoen inclusief BTW beschikbaar te stellen, zonder aanvullende financiële spelregels over bijvoorbeeld de minimale of maximale omvang van een project. Dat is aan de eilanders om samen zelf te bepalen.
- Als gemeente stellen we onze hulp beschikbaar om de eilanders waar nodig te helpen bij het door *henzelf* uitvoeren van hun ideeën. Gevraagd wordt om aan te geven of en zo ja, welke hulp van wie men nodig denkt te hebben. Vanuit het ondersteuningsbureau Groningen is waar nodig hulp beschikbaar bij bijvoorbeeld het aanvragen van subsidies of vragen over de staatsteuntoets.
- Bijzonder voor het proces op het eiland is dat de kring van betrokkenen kleiner is dan in andere nieuwe route-processen. Door de kwestie en centrale vraag voelen mensen met een binding met het eiland zich geroepen deel te nemen, en dat zullen voornamelijk eilanders zijn. Sommige eilanders werken ook als ambtenaar voor de gemeente. Om hun goede ideeën en draagkracht in de relatief kleine gemeenschap niet te hoeven missen is het voorstel dat ambtenaren wel kunnen deelnemen, maar geen idee-eigenaar kunnen zijn.

Aandachtspunt
De nieuwe route is een andere wijze van participeren. Het levert betrokkenheid en eigenaarschap op bij de eilanders, maar vraagt ook een andere werkwijze van de gemeente: van bestuur, politiek en ambtenaren. Belangrijk is dat allen zich committeren aan de werkwijze. Commitment op de werkwijze betekent dat de gemeente de uiteindelijke plannen alleen toets aan de gestelde kaders en gedurende het proces de kaders niet worden gewijzigd. Het college heeft haar commitment op 15 oktober 2024 uitgesproken. De gemeenteraad wordt ook expliciet gevraagd om commitment te geven op de werkwijze van de nieuwe route.

Financiële toelichting
Voor het financiële kader is gezocht naar een substantieel bedrag in verhouding tot het totaalbedrag. Voorgesteld wordt om € 1 miljoen inclusief BTW beschikbaar te stellen voor het *nieuwe route* proces. Dit is een substantieel deel van de beschikbare € 10 miljoen inclusief BTW uit de Europese Herstel en Veerkrachtfaciliteit. Daarmee blijft er € 9 miljoen inclusief BTW beschikbaar voor de door de gemeente opgestelde projectenlijst (waarover in december 2024 op reguliere wijze inspraak plaatsvindt).

Alternatieven voor het financieel kader:
1. er wordt een groter budget beschikbaar gesteld: dit wordt niet geadviseerd omdat verwacht wordt dat een groter budget niet voldoende kan worden benut in de beschikbare tijd.
2. er wordt een kleiner budget beschikbaar gesteld: dit wordt niet geadviseerd gezien de wens om de eilanders de ruimte te bieden om ideeën aan te dragen. Gekeken is naar een substantieel bedrag in verhouding tot het totaalbedrag.

NB. Er is naast de € 10 miljoen ook uitvoeringsbudget beschikbaar uit de Europese Herstel en Veerkrachtfaciliteit voor het project Buitenkans | gebiedsinvesteringen Schiermonnikoog. Hieruit wordt de onafhankelijke procesbegeleiding voor de n*ieuwe route* betaald.

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Communicatie
De communicatie over *de nieuwe route* start eind 2024 na besluit van de gemeenteraad. Tussentijds worden de eilanders via de nieuwsbrief, de website en social media geïnformeerd over het brede project Buitenkans en de intentie om aan de eilanders de ruimte te bieden om zelf met ideeën te komen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris, de burgemeester,

T. Kroeze I. van Gent